

Sprawozdanie

Komisji szkolnej o wniosku rządowym tyczącym się zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 23. czerwca 1873 dz. u. kr. nr. 255. o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych w Galicyi i Krakowie.

Wysoka Izbo!

Rozwój szkolnictwa ludowego w kraju naszym, tudzież zmiany ustaw krajowych szkolnych uchwalane niejednokrotnie przez Wysoki Sejm sprawiły, że niejedno postanowienie obowiązującej ustawy o nadzorach szkolnych obecnie już domaga się zmiany. Uznał to już Sejm uchwalając przeszłego roku zmianę postanowień o składzie Rad szkolnych miejscowych. Trudności formalnej natury sprawiły, że uchwała sejmowa nie otrzymała sankeyi. Rząd jednak uszanowawszy zupełnie intencją Sejmu, a pragnąc słusznie dalszych jeszcze zmian ustawodawczych, wniósł projekt noweli, który został przekazany komisji szkolnej. Komisya rozpatrzywszy się w tym projekcie, poleca go do przyjęcia Wysokiej Izbie z niektórymi tylko zmianami, mającemi na celu usunięcie możliwego mylnego tłumaczenia intencji ustawodawcy.

§. 1. projektu wymienia także obszar dworski pomiędzy czynnikami utrzymującymi szkoły ludowe, pozostające pod nadzorem Rady szkolnej miejscowej, a to ze względu na to, że ustawa z d. 24. kwietnia 1894 pociągnęła obszar dworski do znacznie większych, jak dotąd, prestacyi.

§. 2. projektu rządowego zachowuje w odmiennej kodyfikacyi dzisiejszy stan rzeczy co do rozgraniczenia Rad szkolnych miejscowych, a komisya szkolna oprócz poprawki stylistycznej, wnosi, aby Sejm o tyle zmienił treść proponowanego §., aby Rada szkolna krajowa mogła w miastach tworzących dla siebie osobny okręg szkolny, poruczyć Radzie szkolnej okręgowej atrybucye Rady szkolnej miejscowej, nie wyczekując wniosku w tym względzie przez reprezentacyę gminną postawionego, a jedynie po wysłuchaniu opinii reprezentacyi gminnej.

§. 3. odpowiada w dwóch pierwszych ustępach z drobną zmianę stylistyczną projektowi w przeszłym roku przez Sejm uchwalonemu, a zmienia postanowienia dotychczasowe o składzie Rady szkolnej miejscowej.

W obec powiększonych prestacyi obszaru dworskiego, wnosi komisya szkolna zgodnie z Rządami z przeszłoroczną uchwałą sejmową, aby reprezentant obszaru dworskiego był odtąd

ipso jure członkiem Rady szkolnej miejscowej, a zważywszy, że ustawa z dnia 24. kwietnia 1894 powiększyła także znacznie wysokość datków, którymi całe społeczeństwo jest obowiązane przyczynić się do założenia i utrzymania szkół ludowych, mniema komisya szkolna, znowu zgodnie z przeszłoroczną uchwałą Sejmową i z wnioskiem rządowym, iż należy powołać także na członka Rady szkolnej miejscowej reprezentanta szerszego społeczeństwa a mianowicie delegata Rady powiatowej. Zgodnie jednak z duchem i naturą wszelkich ciał reprezentacyjnych, nie będzie mógł żaden członek Rady szkolnej miejscowej mieć prawa do dwu albo kilku głosów, choćby z różnych tytułów miał prawo w niej zasiadać.

W alinei trzeciej §. 3. wnosi dalej Komisya szkolna zgodnie z projektem rządowym, aby Rada szkolna krajowa mogła korporacyom handlowym lub przemysłowym, przyczyniającym się stałymi dobrowolnymi datkami do utrzymywania szkoły lub kursów z nią połączonych, przyznać prawo wysyłania do Rady szkolnej miejscowej tych miast, w których jest położoną szkoła otrzymująca te wsparcia, swojego reprezentanta z prawem głosowania.

§. 4. projektu nie zaprowadza żadnych zmian w obowiązującym ustawodawstwie.

§. 5. przyznaje Radzie szkolnej okręgowej prawo powołania na reprezentanta szkoły w Radzie szkolnej miejscowej, w której obrębie jest kilka szkół, kierownika jednej z tych szkół według własnego uznania.

§. 6. zmienia dotychczasowe postanowienia o wyborze reprezentantów gmin do Rady szkolnej miejscowej, gdzie kilka gmin należy do jednego okręgu szkolnego o tyle, że w razie przyjęcia wniosku, każda z tych gmin będzie odtąd swoich reprezentantów wybierała. Maksymalna ilość reprezentantów jednej gminy w Radzie szkolnej miejscowej będzie odtąd wynosiła siedmiu a nie pięciu członków. Uniemożliwi się tym sposobem zupełne niedopuszczenie do Rady szkolnej miejscowej reprezentantów gmin mniejszych a zapewni się większym odpowiednio liczną reprezentacją.

Komisya szkolna zgodzając się z wnioskiem rządowym, określa tylko bliżej, a zgodnie z dotychczas obowiązującą ustawą, kolej występowania wybranych członków.

§. 7. projektu określa bliżej, że grzywny nałożone za nieusprawiedliwione uchylenie się od przyjęcia wyboru do Rady szkolnej miejscowej, mają być użyte na przybory szkolne dla ubogiej młodzieży szkolnej.

§. 8. przyznaje każdemu właścicielowi obszaru dworskiego w obrębie terytorium szkolnego, prawo mianowania stałego reprezentanta do Rady szkolnej miejscowej, któryby do niej jako członek wstąpił. To postanowienie nabędzie znaczenia tam, gdzie okoliczności nie pozwalają właścicielowi brać udziału w pracach Rady szkolnej miejscowej, w okręgu której jeden należący doń obszar dworski leży. Jeżeli wszelako kilka obszarów dworskich leży w jednej gminie katastralnej, będzie obowiązywać postanowienie normujące wybór wspólnego reprezentanta kilku współwłaścicieli jednego obszaru dworskiego. Taki reprezentant i jego zastępca zostaną wybrani większością głosów uprawnionych, a gdyby się na wybór zgodzić nie mogli, zostaną powołani przez Radę szkolną okręgową.

§. 9. określa atrybucye i obowiązki Rady szkolnej miejscowej odmiennie od dotychczas obowiązujących przepisów.

Pierwsze trzy alinei określają w sposób ogólnikowy obowiązek Rady szkolnej miejscowej czuwania nad majątkiem szkolnym, budynkami szkolnymi, regularnem uiszczaniem się z prestatcyi szkolnych i regularnem pobieraniem przez nauczycieli, co do których spraw istnieją szczegółowe postanowienia w ustawach obowiązujących: o obowiązku posyłania dzieci do szkół, o stosunkach prawnych nauczycieli i o kosztach zakładania i utrzymywania szkół.

Alinea czwarta zachowuje dotychczasowe przepisy.

Alinea piąta nakłada na Radę szkolną miejscową i nadal obowiązek czuwania nad zachowaniem się młodzieży szkolnej poza szkołą, pozostawiając nauczycielom obowiązek czuwania nad karnością w szkole, Radzie szkolnej okręgowej obowiązek przestrzegania moralności nauczycieli.

Alinea szоста pozostawia Radzie szkolnej miejscowej obowiązek godzenia sporów pomiędzy nauczycielami a gminą, lub członkami gminy, a pozostawia Radzie szkolnej okręgowej zadanie godzenia sporów pomiędzy nauczycielami.

Alinea siódma pozostawia Radzie szkolnej miejscowej prawo udzielania urlopów nauczycielom i obowiązek czuwania nad udzielaniem nauki w godzinach planem naukowym oznaczonych, przekazując jednak prawo oznaczenia tych godzin wyższym władzom.

Alinea piąta, szosta i siódma odbierają zatem Radzie szkolnej miejscowej władzę nad tem, co się pod względem dydaktycznym i pedagogicznym w obrębie izby szkolnej dzieje i władzę nad nauczycielem, o ile to się tyczy jego moralnego zachowania, czyniąc w tym względzie zadość licznym a często uzasadnionym skargom nauczycieli, którym Rady szkolne miejscowe nie dość oświecone i nie dość przeświadczone o potrzebie nauki, częstokroć zadanie utrudniały, a uwzględniając to, że Rady okręgowe posiadają dziś dzięki pomnożeniu posad inspektorów szkolnych, organa, zapomocą których mogą lepiej jak niegdyś wykonywać nadzór nad szkołami, do tego stopnia, że odpowiedzialność za działalność nauczycieli na nich w całej pełni spoczywać powinna.

Rząd wnosząc swój projekt czuł jednak, że byłoby rzeczą szkodliwą, gdyby nadzór społeczeństwa nad szkołą został ograniczonym, i że Rada szkolna okręgowa swojemu zadaniu nie podoła, mimo pomocy inspektorów, jeżeli czynniki miejscowe jej nie poprą radą i doświadczeniem swoim; dla tego nakłada projekt ustawy w alinei ósmej i dziewiątej §. 9go na Rady szkolne miejscowe obowiązek uwiadamiiania Rady szkolnej okręgowej o wszystkim, co może stanąć na przeszkodzie zdrowemu rozwojowi szkoły, z czyjej by to bądź winy niepochodziło, i wypowiedzania swoich opinii o stanie szkoły. Komisya szkolna wehodząc w intencye rządu, a pragnąc aby Rady szkolne miejscowe ani przez chwilę nie wątpiły o tem, że mają obowiązek donosić nietylko o sprawach ekonomicznej natury, ale także o wszystkim, coby się im wydało niesłusznem, pod względem religijnym albo dla utrzymania obyczajności, wnosi, aby Sejm przyjmując zresztą w całym brzmieniu §. 9. projektu, którego alinea dziesiąta wypowiada już tylko ogólny na Radach szkolnych miejscowych ciężący obowiązek wykonywania wszystkiego, co jej na mocy ustaw i rozporządzeń wyższych władz szkolnych poruczonem zostanie, -- umieścił w alinei ósmej tego paragrafu postanowienie, wypowiadając wyraźnie, że rzeczy, mogące niekorzystnie wpłynąć na szkołę, o których Rada szkolna miejscowa, jeżeli ich sama usunąć nie może, winna Radę szkolną okręgową zawiadamiać, mogą być także moralnej a nie materyalnej tylko natury.

§§. 10. i 11. projektu nie zmieniają w niczem postanowień dziś obowiązujących ustaw.

§. 12. przekazuje Radzie szkolnej krajowej prawo postanawiania o terminach stałych posiedzeń Rad szkolnych miejscowych, które się miały dotychczas mocą ustawy raz na miesiąc odbywać; § ten nadaje prócz tego Radzie szkolnej okręgowej prawo zażądania zwołania posiedzenia Rady szkolnej miejscowej.

§. 13. projektu postanawia, że przewodniczący Rady szkolnej miejscowej ma głosować, a nie dyrymować w razie równości głosów. Jeżeli wypadnie równość głosów przy głosowaniu, w którym przewodniczący brał udział, stanie się uchwałą wniosek, za którym się przewodniczący oświadczył. Tym sposobem wpływ przewodniczącego zostanie w Radzie szkolnej miejscowej powiększonym. Jeżeli natomiast zawiesi uchwałę Rady szkolnej miejscowej, będzie miał obowiązek do trzech dni Radę szkolną okręgową zawiadomić. Termin wnoszenia zażaleń z mocą odraczającą przeciw uchwałam Rady szkolnej miejscowej zostanie z 14 dni skróconym na 8 dni.

§. 14. projektu postanawia, że członek Rady szkolnej miejscowej niema prawa głosowania, nie tylko w sprawach tyczących się jego własnych interesów, ale także w sprawach tyczących się interesów jego rodziny aż do czwartego stopnia pokrewieństwa *computationis civilis*.

§. 16. projektu nadawszy przewodniczącemu prawa i obowiązki wykonawczego organu Rady szkolnej miejscowej, przekazuje jemu obowiązek zwiedzania szkoły i donoszenia o jej stanie Radzie szkolnej okręgowej. Rada szkolna okręgowa będzie odtąd tam tylko mianowała z pośród członków Rady szkolnej miejscowej nadzorcę szkolnego, któryby w tych obowiązkach przewodni-

czącego zastępował, gdzie jej się to potrzebnem wyda. Komisya szkolna zgadzając się na te postanowienia wnosi jednak poprawki w tym samym duchu, co przy §. 9tym i w tej samej myśli.

Wniosek rządowy, ze względu na smutne zajścia, które w niektórych okolicach kraju zaszły, czyni prawo zwiedzania szkoły zawisłem od zezwolenia Rady szkolnej miejscowej. Komisya i na tę także myśl godzi się w zasadzie, wnosi jednak, aby już zezwolenie przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej uprawniało do zwiedzania szkoły.

§. 17. projektu zresztą zgodny z dotychczasowym stanem rzeczy, orzeka, że koszta kancelaryjne Rady szkolnej miejscowej zostaną opędzone z funduszków szkolnych.

§. 18. projektu waruje dla duchowieństwa prawo nadzorowania nauki religii, a Komisya szkolna mniemając, że nie można nigdy zbyt wielkiego nacisku kłaść na religijne potrzeby młodzieży, wnosi poprawkę wyrażającą to, że ów nadzór tyczy się także religijnych ćwiczeń młodzieży szkolnej.

§. 19. wreszcie nadaje Radzie szkolnej okręgowej prawo odwołania przewodniczącego i rozwiązania Rady szkolnej miejscowej, jeżeli mimo upomnień swoich obowiązków nie spełnią.

Komisya szkolna zgadzając się z ogólnym duchem i z postanowieniami wniesionego projektu, kładzie ponownie nacisk na potrzebę utrzymania żywego związku pomiędzy szkołą a społeczeństwem, i pragnie, aby Rady szkolne mogły otrzymywać informację o stanie szkolnictwa od ludzi kompetentnych i chętnych, którzyby uzupełnili informację dawane przez inspektorów szkolnych, ci bowiem wobec tego, że mają obszerne rejony, nie mogą ustawicznie nad każdą szkołą czuwać a mogą szkoły tylko od czasu do czasu odwiedzać.

Komisya szkolna wnosi przeto :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

A. Załączony do projektu ustawy i

B. Rezolucją :

Wzywa się c. k. Rząd, a względnie Radę szkolną krajową o zarządzenie, ażeby Rady szkolne okręgowe o stanie szkół im podległych, obok zwykłych wizytacyj przez inspektorów szkolnych, przekonywały się, o ile zajdzie tego potrzeba, także przez delegatów, wzywanych do tego z pośród osób zajmujących się żywo szkolnictwem ludowem i znających jego stosunki.

Przewodniczący :

Czartoryski.

Sprawozdawca :

Wojciech Dzierduszycki.

Ustawa

z dnia zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z dnia 25. czerwca 1873. Dz. u. kr. Nr. 255 o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych w Galicyi i Krakowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1—19 jakoteż końcowego ustępu §. 21 z dnia 25. czerwca 1873 Dz. u. kr. Nr. 255 o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych przestają obowiązywać w dotychczasowem brzmieniu, a mają brzmieć jak następuje.

§. 1. Szkoły ludowe utrzymywane w całości lub częściowo z fundusów państwa kraju, powiatu, gminy lub obszaru dworskiego zostają pod nadzorem Rady szkolnej miejscowej.

§. 2. Nadzór nad szkołami terytoryum ustanowionego prawomocnem orzeczeniem organizacyjnem wykonywa jedna Rada szkolna miejscowa.

Rada szkolna okręgowa może jednak dla szkół kilku takich terytoryów utworzyć jedną wspólną Radę szkolną miejscową.

Taksamo może Rada szkolna okręgowa na wniosek reprezentacyi gminnej podzielić miejscowości, w których jest kilka szkół, na kilka dzielnic szkolnych. W tym przypadku dla każdej dzielnicy szkolnej utworzyć należy osobną Radę szkolną miejscową, zachowując podane w tym względzie poniżej przepisy.

W miastach, tworzących dla siebie osobny okręg szkolny, może Rada szkolna krajowa po wysłuchaniu reprezentacyi gminnej funkcyje Rady szkolnej miejscowej poruczyć Radzie szkolnej okręgowej.

§. 3. Rada szkolna miejscowa składa się z reprezentantów kościoła, szkoły, gminy, obszaru dworskiego, tudzież z delegata mianowanego przez Wydział Rady powiatowej.

Osoba mająca prawo prezentowania nauczyciela ma prawo wstąpić jako członek do Rady szkolnej miejscowej i brać udział w obradach z prawem głosowania, czy to osobiście, czy przez swego zastępcę.

W miastach, w których korporacye i instytucye kupieckie i przemysłowe przyczyniają się stałymi dobrowolnymi datkami do utrzymania szkoły lub kursów z nią połączonych, może Rada szkolna krajowa przyznać tymże

korporacyom i instytucyom prawo wysyłania swego reprezentanta do Rady szkolnej miejscowej z prawem głosowania.

Każdy członek rady szkolnej miejscowej ma w niej tylko jeden głos, chociażby miał kilka tytułów do zasiadania w niej.

§. 4. Reprezentantami kościoła w Radzie szkolnej miejscowej są jednocześnie duszpasterze miejscowi.

Gdzie się znajduje dwóch lub więcej duszpasterzy tego samego wyznania i obrządku, tam wyższa władza kościelna wyznacza tego, który ma być członkiem Rady szkolnej miejscowej.

W celu strzeżenia religijnych interesów młodzieży izraelskiej wstępuje do Rady szkolnej miejscowej reprezentant wyznaczony przez zwierzchność wyznaniową.

§. 5. Kierownik szkoły jest jej reprezentantem w Radzie szkolnej miejscowej.

Gdzie kilka szkół podlega jednej Radzie szkolnej miejscowej, tam wstępuje do niej jako członek nauczyciel kierujący jedną z tych szkół, którego Rada szkolna okręgowa przeznaczy. Nauczyciele kierujący innych szkół uczestniczą jednak w obradach z głosem doradczym.

§. 6. Reprezentantów gminy i ich zastępców wybiera do Rady szkolnej miejscowej reprezentacja gminna; w razie zaś jeżeli do zakresu jednej Rady szkolnej miejscowej należy kilka gmin, każda reprezentacja gminna wybiera osobno swoich, względnie swojego reprezentanta.

Reprezentantów gminy, a względnie gmin w Radzie szkolnej miejscowej jak również ich zastępców ma być najmniej dwóch, najwięcej siedmiu. Ilość ich oznacza Rada szkolna okręgowa, określając zarazem liczbę reprezentantów każdej gminy, jeżeli kilka gmin do zakresu Rady szkolnej miejscowej należy.

Wybór dokonywa się absolutną większością głosów na lat sześć. Po trzech latach wszakże ustępuje z Rady szkolnej miejscowej połowa, jeżeli zaś liczba jest nieparzysta, za pierwszym razem większa połowa reprezentantów gminy i ich zastępców, a to za pierwszym razem losem, następnie kolejną. Wybór ponowny jest dopuszczalny.

§. 7. Wybrany do Rady szkolnej miejscowej może być każdy, kto jest obieralnym do reprezentacji jednej z gmin, należących do zakresu Rady szkolnej miejscowej. Utrata prawa wyborczego pociąga za sobą wykluczenie z Rady szkolnej miejscowej.

Od przyjęcia wyboru do Rady szkolnej miejscowej ten tylko uchylić się może, komu ustawa gminna tożsamo prawo co do Rady gminnej przysądza, albo kto przez ostatnich sześć lat był członkiem Rady szkolnej miejscowej. Za nieusprawiedliwione nieprzyjęcie wyboru karze Rada szkolna okręgowa grzywnami od 20—100 zł., które mają być użyte na przybory szkolne dla ubogiej młodzieży szkolnej.

§. 8. Każdy właściciel obszaru dworskiego lub obszarów dworskich, leżących w terytoryum Rady szkolnej miejscowej, ma prawo brać udział w jej obradach z głosem stanowczym, czy to osobiście, czy też przez swego zastępcę. Właściciel obszaru dworskiego może także wyznaczyć stałego reprezentanta, który mandat swój tak długo zatrzymuje, dopóki Rada szkolna miejscowa nie otrzyma pisemnego doniesienia o jego odwołaniu.

Jeżeli obszar dworski należy do kilku współwłaścicieli, lub jeżeli w jednej gminie katastralnej jest kilka obszarów, wszyscy razem wyznaczyć mają do Rady szkolnej miejscowej tylko jednego reprezentanta i jego zastępcę. Delegacya taka ważną jest na lat sześć.

Jeżeli ci właściciele nie mogą się zgodzić na wybór reprezentanta względnie jego zastępcy, wyznacza tychże z pośród nich Rada szkolna okręgowa.

§. 9. Rada szkolna miejscowa ma starać się troskliwie o interesa materyjalne szkoły, jakoteż popierać powagę szkoły i nauczycieli.

W szczególności winna Rada szkolna miejscowa w granicach każdecznie obowiązujących ustaw i rozporządzeń :

1) Zarządzać funduszem szkolnym miejscowym, tudzież majątkiem zakładowym szkolnym, z zachowaniem postanowień aktów fundacyjnych, tudzież czuwać nad tem, aby prestacye w naturaliach na rzecz szkoły i nauczyciela regularnie były uiszczane.

2) Starać się o dostarczanie szkole potrzebnego budynku, gruntów i sprzętów szkolnych, jakoteż o utrzymanie ich w dobrym stanie i prowadzić inwentarz własności szkolnej.

3) Wpływać drogą zachęty i rady na rodziców i opiekunów, aby dzieci do szkoły posyłali, i przyczyniać się do wykonywania przymusu szkolnego.

4) Starać się o książki szkolne i inne środki pomocnicze dla ubogich uczniów, jak niemniej zakupno i utrzymanie przyborów naukowych.

5) Czuwać nad zachowaniem się młodzieży szkolnej po za szkołą.

6) Godzić wedle możności spory nauczycieli z gminą lub członkami gminy, o ile spory te wynikają ze stosunków szkolnych.

7) Czuwać nad udzielaniem nauki w przepisanej liczbie godzin i w czasie planem nauki wskazanym i udzielać urlopu nauczycielom w granicach osobnymi przepisami określonych.

8) Zawiadamiać Radę szkolną okręgową o wszystkim, co pod jakimkolwiek względem, czy to materyjalnie czy moralnie, niekorzystnie wpływa na szkołę a czego Rada szkolna miejscowa usunąć nie może.

9) Podawać wyjaśnienia, opinie i wnioski reprezentacyi gminnej i władzom przełożonym, bądź z własnej inicjatywy, bądź na żądanie.

10) Wykonywać wszystko, co jej na mocy ustaw i rozporządzeń wyższych władz szkolnych poruczonem zostanie.

§. 10. Z pod władzy Rady szkolnej miejscowej wyjęte są szkoły ćwiczeń, połączone z seminarjami nauczycielskimi; tam tylko, gdzie szkoły takie w całości lub częściowo utrzymane są ze środków gminnych, ma nad nimi Rada szkolna miejscowa władzę określoną w §. 9. ustępie 1. 2. 4.

§. 11. Członkowie Rady szkolnej miejscowej wybierają z pomiędzy siebie absolutną większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę na przeciąg lat trzech.

Nauczyciele szkół podlegających Radzie szkolnej miejscowej nie mogą jej przewodniczyć.

Gdyby przewodniczący lub jego zastępca z powodu jakiejkolwiek przeszkody nie mógł przewodniczyć na posiedzeniu, kieruje obradami najstarszy wiekiem z obecnych członków Rady szkolnej miejscowej.

Rada szkolna miejscowa, skoro się ukonstytuowała, donieść o tem powinna reprezentacyi gminnej, względnie reprezentacyom gminnym i Radzie szkolnej okręgowej.

§. 12. Termina zwyczajnych posiedzeń Rad szkolnych miejscowych oznacza Rada szkolna krajowa drogą rozporządzenia.

Przewodniczący może jednak zwołać nadzwyczajne posiedzenie, ilekroć uzna to za potrzebne, winien zaś to uczynić w przeciągu trzech dni, jeżeli tego Rada szkolna okręgowa lub dwóch członków Rady szkolnej miejscowej zażąda.

§. 13. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność przynajmniej połowy członków i absolutna większość głosów. Przewodniczący ma prawo głosowania, a w razie równości głosów to zdanie staje się uchwałą, za którem przewodniczący głosował.

Przewodniczący ma prawo zawiesić przeprowadzenie uchwał sprzeciwiających się według jego zdania ustawie albo interesom szkoły, ma jednak w takim przypadku do trzech dni sprawę przedstawić do rozstrzygnięcia Radzie szkolnej okręgowej.

Zażalenia przeciw rozporządzeniom Rady szkolnej miejscowej idą do Rady szkolnej okręgowej. Wnosić je należy w przeciągu ośmiu dni po doręczeniu w Radzie szkolnej miejscowej i mają moc odraczającą.

§. 14. Żaden z członków Rady szkolnej miejscowej nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami tyczącymi się interesów jego lub jego rodziny aż do czwartego stopnia.

§. 15. Jeżeli członkowie Rady szkolnej miejscowej, mimo należycie doręzonego im wezwania, na posiedzenie Rady szkolnej miejscowej nie przybyli w wymaganym komplecie, a sprawa zwłoki nie cierpi, obecni na posiedzeniu członkowie mogą ją sami uchwalić.

W sprawach zaś nieprzewidzianych i tak nagłych, że wszelka zwłoka byłaby połączonej ze szkoda szkoły, może przewodniczący sam wydać zarządzenie, jeżeli bezzwłoczne zwołanie Rady szkolnej miejscowej nie jest możliwem; winien jednak na najbliższem posiedzeniu podać wydane rozporządzenie do zatwierdzenia.

Z wyjątkiem tego jednego przypadku nie służy prawo wydawania zarządzeń ani przewodniczącemu, ani pojedynczym członkom, lecz jedynie Radzie szkolnej miejscowej jako takiej.

§. 16. Przewodniczący jest organem wykonawczym Rady szkolnej miejscowej, podpisuje jej uchwały i pisma i prowadzi jej kasowość i rachunki, o ile rzecz ta nie jest przekazaną kasie gminnej. Do wykonania ważniejszych uchwał może jednak Rada szkolna miejscowa dodać mu jednego lub dwóch swoich członków.

W szczególności obowiązkiem jest przewodniczącego celem wykonania bezpośredniego nadzoru nad szkołami w zakresie przyznanym Radzie szkolnej miejscowej zwiedzać szkołę peryodycznie i donosić Radzie szkolnej miejscowej o potrzebach szkoły i o przeszkodach natury materialnej lub moralnej, które należy usunąć.

Gdzie stosunki tego wymagają, tam Rada szkolna okręgowa może do wyręczenia przewodniczącego z pośród członków Rady szkolnej miejscowej mianować osobnego nadzorcę szkolnego, przekazując mu prowadzenie kasowości i rachunków, wykonywanie zarządzeń Rady szkolnej miejscowej,

wreszcie peryodyczne zwiedzanie szkoły i zdawanie o niem sprawy Radzie szkolnej miejscowej.

Zwiedzanie szkoły przez inne osoby, z urzędu do tego nieupoważnione, zależne jest od specjalnego zezwolenia przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej.

§. 17. Członkowie Rady szkolnej miejscowej nie mają prawa do wynagrodzenia za sprawowanie swych czynności.

Koszta kancelaryjne niezbędne pokrywa fundusz szkolny miejscowy.

§. 18. Nadzorowanie nauki religii udzielanej w szkole i ćwiczeń religijnych młodzieży szkolnej należy do duszpasterzy w skład Rady szkolnej miejscowej wchodzących, nie uwłaczając postanowieniom §. 2. ustawy państwowej z 25. maja 1868 (Dz. p. p. Nr. 48).

§. 19. Jeżeli przewodniczący Rady szkolnej miejscowej mimo udzielonego mu przez Radę szkolną okręgową upomnienia zaniedbuje swe obowiązki, a w szczególności nie zwołuje potrzebnych posiedzeń lub na szkodę szkoły działa, ma Rada szkolna okręgowa prawo złożyć go z godności przewodniczącego i wezwać Radę szkolną miejscową do wyboru innego przewodniczącego.

Jeżeli Rada szkolna miejscowa mimo upomnienia jej nie spełnia swego zadania lub zakres swego działania przekracza, Rada szkolna okręgowa może ją rozwiązać i albo nowe wybory zarządzić, albo postąpić w myśl drugiego ustępu §. 2-go niniejszej ustawy.

Od tych orzeczeń Rady szkolnej okręgowej dozwolony jest rekurs w dniach ośmiu do Rady szkolnej krajowej i rekurs ten ma moc wstrzymującą.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

